

Aan
Van

Staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitale Zaken
CIO Rijk

nota

Implementatiekader 'risicoafweging cloudgebruik', SO
Cloudbeleid en brief AP cloudbeleid

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2023-0000028464

Datum

12 januari 2023

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

Bijlage(n)

6

Aanleiding

Naar aanleiding van het Rijksbreed cloudbeleid 2022 zijn een aantal documenten opgesteld, te weten het implementatiekader 'risicoafweging cloudgebruik', een reactie op een schriftelijk overleg, en een brief in reactie op een brief van de AP hierover. Het implementatiekader heeft u voor het kerstreces al goedgekeurd. U heeft aangegeven de drie documenten als één pakket aan de Kamer te willen aanbieden.

Geadviseerde besluiten

1. Akkoord met verzending van het implementatiekader 'risicoafweging cloudgebruik' aan de Kamer (bijlage 1a).
2. Akkoord te gaan met de reactie op het schriftelijk overleg en deze te verzenden aan de Kamer (bijlage 1b).
3. Akkoord te gaan met de brief in reactie op een brief van de AP en deze te verzenden aan de Kamer (bijlagen 1c en 1d).
4. Akkoord met de voorgestelde verwerking van de toezegging van een brief over het Trans-Atlantic Privacy Data Framework in het schriftelijk overleg.

De vier documenten zullen worden verzonden als bijlagen bij de bijgevoegde oplegbrief (bijlage 1)

Kern

Implementatiekader: Het implementatiekader is een nadere uitwerking van het cloudbeleid en volgt de scope van het cloudbeleid nauwgezet. Het kader is verzonden aan u en parallel ook aan de ICBR, die vanwege het verplichtende karakter van het kader ermee in moet stemmen. Op 20 december jl. is het implementatiekader geaccordeerd door het ICBR. Op 23 december bent u met het kader akkoord gegaan, en is afgesproken dit tegelijkertijd met de reactie op het schriftelijk overleg en de beleidsreactie op de AP brief te verzenden.

Schriftelijk overleg: Het schriftelijk overleg is ontvangen op 3 november jl. en bevatte rond de 120 vragen. De beantwoording is interdepartementaal tot stand gekomen. MinEZK heeft aangegeven te willen dat deze brief mede namens EZK wordt verzonden. In de concept-antwoorden wordt tevens een openstaande toezegging rondom het Trans-Atlantic Privacy Data Framework voldaan.

Brief AP: Op 11 november jl. is een brief m.b.t. het Rijksbreed cloudbeleid 2022 van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) ontvangen. De brief in reactie daarop is in samenwerking met JenV tot stand gekomen.

Onze referentie
2023-0000028464

Datum
12 januari 2023

Toelichting

1. Implementatiekader 'risicoafweging cloudgebruik':

Het implementatiekader (bijlage 1a) is reeds geaccordeerd door het CIO-beraad en is tevens op 20 december 2022 geaccordeerd door het ICBR. Op 23 december bent u met het kader akkoord gegaan, en is afgesproken dit tegelijkertijd met de reactie op het schriftelijk overleg en de beleidsreactie op de AP brief te verzenden.

2. Schriftelijk overleg:

In het schriftelijk overleg zijn vragen gesteld en opmerkingen gemaakt door de VVD, D66, CDA, SP, GroenLinks en Volt. Iedere vraag is separaat beantwoord. De voorgestelde beantwoording vindt u in bijlage 1b. De beantwoording wordt ook voorgelegd aan MinEZK voor akkoord. Na akkoord van u en MinEZK kan de reactie worden verzonden.

Op hoofdlijnen komen vragen over de volgende categorieën bij (vrijwel) alle fracties terug:

- Vragen over het Rijksbreed cloudbeleid 2022 zelf, bijvoorbeeld over hoe privacy- en veiligheidsrisico's worden gemitigeerd.
- Verhouding Rijksbreed cloudbeleid 2022, en toegang tot informatie door buitenlandse overheden, waaronder de VS (Cloud Act).
- Europese ontwikkelingen, zoals EU-regelgeving en trajecten.

De antwoorden zijn afgestemd intern BZK (inclusief AIVD), en ook met EZK en JenV. Per hoofdlijn wordt nu beknopt de antwoordrichting geschetst.

- Vragen over het Rijksbreed cloudbeleid:
Hier is geput uit de tekst van het cloudbeleid zelf en het implementatiekader. Er wordt vaak gewezen op de plicht tot het doorlopen van een risicoanalyse. Er wordt ook steeds benadrukt welke gegevens wel en ook niet in de cloud mogen, zoals het feit dat staatsgeheime informatie niet in de cloud mag, en bijzondere persoonsgegevens niet, tenzij.
- Rijksbreed cloudbeleid en toegang tot informatie door overheden:
Er wordt onderkend dat overheden wetgeving hebben die hun toegang kan verschaffen tot informatie. In reactie wordt aangegeven dat ter mitigatie van eventuele risico's de eerder genoemde risicoanalyse dient, en staatsgeheime informatie niet in de cloud mag. Voor persoonsgegevens worden de te volgen processen en eisen zoals vervat in het beleid en het implementatiekader toegelicht. (Zie ook volgend kopje over de toezegging brief Trans-Atlantic Privacy Data Framework.)
- Europese ontwikkelingen:
In de beantwoording op vragen hierover wordt onder meer ingegaan op Europese regelgeving zoals de komende Digital Markets Act en de Dataverordening. De Nederlandse steun voor en betrokkenheid bij trajecten als GAIA-X worden ook benoemd, omdat we hiermee Europese mogelijkheden stimuleren.

Vragen die vallen buiten de hiervoor genoemde hoofdlijnen zijn per keer gericht beantwoord op basis van bestaande beleid, en afgestemd met dossierhouders binnen of buiten BZK waar nodig. Een tweetal voorbeelden hiervan zijn:

- Vragen over het economisch model van cloudbaanbieders. In reactie wordt aangegeven dat er contractuele afspraken gemaakt zullen worden over noodzakelijke en proportionele toegang en gebruik van data.
- Vragen over energie-efficiëntie: er wordt bevestigd dat dit een belangrijk punt is, en al onderdeel is van het Rijksinkoopbeleid.

Onze referentie

2023-0000028464

Datum

12 januari 2023

Toezegging brief Trans-Atlantic Privacy Data Framework

In het Commissiedebat digitaliserende overheid van 5 oktober jl. heeft u de toezegging gedaan om de Kamer (Van Weerdenburg) een brief te sturen rondom het Trans-Atlantic Privacy Data Framework. Dit is VS beleid in relatie tot de Cloud Act. Een door Volt¹ gestelde vraag gaat hier ook op in. De vraag en het antwoord staan op pagina 31 van het schriftelijk overleg, en ook ter info in bijlage 2 bij deze nota. Het antwoord op deze vraag is afgestemd met JenV. Er wordt voorgesteld dat met dit antwoord de toezegging wordt afgedaan.

3. Brief AP

Op 11 november jl. heeft de AP, volgend op een gesprek met u, een brief gestuurd in reactie op het Rijksbreed cloudbeleid 2022 (bijlage 1d). Deze brief is ook op de website van AP gepubliceerd en daarmee openbaar. Een reactie namens u op deze brief vindt u ter akkoord als bijlage 1c. De reactie is afgestemd met JenV. Na akkoord zal deze brief als onderdeel van het gehele pakket aan de Kamer worden gestuurd.

De AP geeft in haar brief drie adviezen ten aanzien van het Rijksbreed cloudbeleid 2022:

1. Het vollediger adresseren van de privacyrisico's en dit leidend maken bij de vraag of een clouddienst rechtmatig kan worden ingezet;
2. Nadrukkelijker adresseren van de specifieke risico's die spelen bij de doorgifte van persoonsgegevens naar landen buiten de EER; en
3. Verzekeren van de uitvoering van het Rijksbreed cloudbeleid 2022 om te voorkomen dat de privacyrisico's niet, of onvoldoende worden geïdentificeerd door overheidsinstellingen.

Hieronder volgt beknopt de gekozen antwoordrichting per advies:

1. T.a.v. het vollediger adresseren van privacyrisico's:
Het Rijksbreed cloudbeleid 2022 stelt aanvullende voorwaarden vast voor het gebruik van de public cloud. Overige wet- en regelgeving, maar in het bijzonder de AVG, blijven onverkort van toepassing.
2. T.a.v. doorgifte van persoonsgegevens naar landen buiten de EER:
In het implementatiekader zijn specifieke risico's t.a.v. de doorgifte van persoonsgegevens naar landen buiten de EER meegenomen, waaronder het uitvoeren van Data Transfer Impact Assessments (DTIA's).

¹ De leden van de Volt-fractie vragen hoe de staatssecretaris oordeelt over de spanning tussen de Europese AVG en de Amerikaanse Cloud Act. Op basis van de AVG moeten immers afspraken gemaakt worden over de verwerking van persoonsgegevens met derdelanden en tussen verantwoordelijken en verwerkers, maar die contractuele afspraken houden in principe geen stand tegenover de verplichting in de Cloud Act om gegevens te delen met de Amerikaanse overheid. Is het wel mogelijk om aan de Europese wettelijke verplichtingen te voldoen en tegelijkertijd gegevens bij de Amerikaanse partij op te slaan?

3. T.a.v. het verzekeren van de uitvoering van het Rijksbreed cloudbeleid 2022:
Met het implementatiekader en de nog te ontwikkelen handreiking worden overheidsinstellingen ondersteund bij o.a. het uitvoeren van het Rijksbreed cloudbeleid 2022 en het adequaat identificeren van privacyrisico's.

Onze referentie
2023-0000028464
Datum
12 januari 2023

Politieke context

Het Rijksbreed cloudbeleid heeft bij de Kamer tot veel interesse geleid. Op 20 oktober is over het Rijksbreed cloudbeleid 2022 een technische briefing verzorgd door CIO Rijk met EZK.

Financiële/juridische overwegingen

Nvt

Krachtenveld

Nvt

Strategie

Nvt

Uitvoering

Nvt

Communicatie

Het schriftelijk overleg en/of de reactie op de brief van AP kan mogelijk leiden tot aandacht vanuit de Kamer of (vak)media. Hierop is met woordvoering voorbereid.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Oplegbrief	
1a	Implementatiekader 'risicoafweging cloudbeleid'	
1b	Antwoorden Schriftelijk Overleg	
1c	Reactie BZK op brief AP	
1d	Brief AP dd 11-11-2022	

2	Vraag in reactie op toezegging brief Trans-Atlantic Privacy Framework	
---	---	--

Onze referentie
2023-0000028464

Datum
12 januari 2023